

POSUDEK vedoucího bakalářské práce

Jméno a příjmení studenta: Kateřina Sedláková

Název bakalářské práce: *Matka Páně ve víře a teologii Karla Farského*

Vedoucí bakalářské práce: Doc. ThDr. Jiří Vogel, Th.D.

V Praze 1. srpna 2018

Kateřina Sedláková napsala svou bakalářskou práci ve formě analytické studie, která reaguje na mariánské probuzení a s ním související aktuální diskuzi v ČČSH. Do diskuze chce přispět příspěvkem, ve kterém se snaží zhodnotit postoje a teologické názory Karla Farského k Marii. To je nesmírně důležité, neboť bude-li odkryt pohled na Marii v ČČSH v kontextu jejích zakladatelů, jasněji se ukáže, do jaké míry a v jaké formě má úcta k Marii v církvi své místo. Po úvodu, který se zaměřuje zejména na motivy napsání práce, následuje kapitola, která provádí heuristiku, představuje způsoby práce, metodologii a jasně stanovuje cíle.

V následujících kapitolách se pak věnuje analýze Farského textů, které hovoří o Marii a částečně je komparuje s dobovou katolickou výpovědí o Marii. Tato stěžejní a, též si dovoluji říct, objevná část práce je uvedena kapitolou analyzující Farského překlad a reformní redakci *Českého misálu*, který vycházel postupně v sedmi sešitech. Právě na tomto jedinečném dokumentu Sedláková prokázala vývoj Farského pohledu na Marii. Její diachronní analýza poukazuje, že v prvním sešitu Farský používá výraz Panna Maria, rodička Boží. Okrajově používá i výraz dívka Marie, jímž se pravděpodobně pokoušel vyhnout novověkým biologickým souvislostem s výrazem panna. V druhém sešitě je výraz panna jen na jednom místě a převažuje výraz dívka. Ve třetím sešitě používá dokonce nestoriánský výraz Kristorodička, ale nevyhýbá se ani titulu Královna nebe. Významný zlom nastává v pátém sešitu, ve kterém přicházejí ke slovu dva mariánské svátky: Oslava, matky Páně (15. 8.) a Narození Marie (8. 9.), kde se zdůrazňuje výraz matka. Podobné je tomu i v posledním sedmém sešitě, kde se hovoří o blahoslavené rodičce nebo matce Ježíšově. V tomto sešitě je i přítomna modlitba „Zdrávas“. Z uvedeného je zjevné, že Farský hledá, jakým způsobem je možné moderním způsobem hovořit o Marii. V tomto hledání objevuje dva možné pojmy – dívka a matka. Nakonec dává přednost výrazu matka, který v souvislosti s Mariiným příběhem dosahuje nejvýraznějšího zvěstného účinku. Líbí se mi

těž, že Farského reformní překlad komparuje se starším latinsko-českým Baudyšovým, čímž pěkně vystoupí do popředí Farského reformní prvky.

Tento základní postřeh Sedláková potvrzuje i v analýze Farského *Liturgie, Agendy a Obřadní příručky*. Oceňuji, že provedla i určitou kritiku Farského pohřební agendy s tím, že ukázala, kde Farský překvapivě o Marii nehovoří (pohřeb dítěte, smuteční písně).

V další kapitole provádí detailní rešerši písní Farského zpěvníku a vybírá 18 písní s mariánskými motivy a z nich 4 vyloženě mariánské zpěvy. Díky srovnání s dobovým katolickým zpěvníkem jsou zde opět jasně viditelné posuny v teologických důrazech od tradičních titulů k výrazům vyzdvihujícím mateřství. V písních ale mnohem více vystupuje do popředí narativ, který též jasně ukazuje Farského zdůrazňování Mariina mateřského obrazu.

Následující kapitola začíná analýzou přílohy Farského zpěvníku *Stručný výklad náboženské nauky*. Tento jeden z prvních ucelených náčrtů věroučného systému potvrzuje vývoj naznačený v *Českém misálu*. Farský na jedné straně vyzdvihuje výraz matka (nejvyšší vzor všech matek) a upozaduje ostatní tradiční Mariiny tituly, na straně druhé se pouští do ostré kritiky mariánského kultu – pověřivé úcty a smyšlených zázraků.

Po stručném rozboru *Československého katechismu*, ve kterém je pouze jediná a ne příliš důležitá zmínka o Marii, se Sedláková věnuje Farského postilám. Všimá si, že ze 169 postil obsahuje celkem 11 mariánské motivy a ve dvou z nich je Marie hlavním tématem. Všimá si též, že v pozdějším vydání Farského postil chybí nejdůležitější mariánská postila. Čímž vzniká Sedlákovou nekomentovaná otázka, zda to není záměr související s pozdějším upozadováním mariánských motivů. V jedné z postil pak Sedláková odkrývá Farského vůbec nejvýstižnější charakteristiku mateřství – že hodné úcty není jen, že byla jeho biologickou matkou a že jej materiálně zabezpečila, ale zejména, že jej vedla ke vztahu k Bohu. V tom podle Farského spočívá pravé mateřství. Oceňuji, že si Sedláková okrajově všimá i dobového kontextu a bez zbytečné redundance hned poukazuje, že Farského důraz na mateřství byl zvěstný z důvodu války, která za sebou zanechala spoustu matek, které přišly o své syny.

Bakalářská práce Kateřiny Sedlákové je aktuální, originální a objevná, její závěry by se daly publikovat ve formě zkrácené odborné studie. Navrhuji hodnocení známkou: 1.